

Sociaal Economische Raad

**Advies inzake de nota
“Beleid tot Macro-Economisch Herstel 3^e
Kwartaal 2020 tot en met Eind 2021”**

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

**ADVIES VAN DE SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD INZAKE DE NOTA
“BELEID TOT MACRO-ECONOMISCH HERSTEL 3^e KWARTAAL 2020 TOT EN MET EIEND 2021”**

1	Datum advies	29 oktober 2020.
2	Afkomstig van	De President van de Republiek Suriname
3	Betreft	Het betreft een onderwerp waar de regering, met aan het hoofd de President, het verzoek doet over advies van het onderwerpelijke.
4	Direct verantwoordelijke	Het Kabinet van de President
5	Type advies dat gevraagd wordt	Het uitbrengen van een algemeen advies
6	Overwegingen voor type advies	Om uit de precare sociaal economische situatie te geraken en zodoende een duurzame economische groei in Suriname mogelijk te maken, zonder ernstige sociale gevolgen voor de samenleving.
7	Aanleiding voor de adviesaanvraag	Het ministerie van Financiën heeft een nota “Beleid tot macro-economisch herstel” opgesteld. Deze nota beschrijft de eerste noodzakelijke maatregelen om uit de precare sociaal economische situatie te geraken, met inachtneming van de gevolgen van de COVID-19 pandemie. In deze nota adviseert het ministerie om een advies uit te brengen over de onderstaande maatregelen en wel zoals onderstaand met prioriteit aangegeven:

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Monetaire maatregelen</i> waaronder de aanpassing van de wisselkoers van SRD 7.52 naar het niveau tussen de SRD 14 en 15 voor 1 USD. Deze maatregel is reeds uitgevoerd. 2. <i>Fiscale maatregelen:</i><ol style="list-style-type: none"> a. Afbouw EBS subsidie en aanpassing tarieven; b. Afbouw SWM subsidie en aanpassing tarieven; c. Aanpassing omzetbelasting bij invoer van 10% naar 12%; d. Aanpassing van royalty's bij kleinschalige goudwinning van 2.5% (moet zijn 2.75%) naar een niveau tussen de 5% en 7.5% (maar nog nader te bepalen); e. Aanpassen van grondhuur tarieven en grondconversie; f. Aanpassing exporttarieven op onder andere hout en vis; g. Herschikking van bestaande vrijstellingen op kapitaalinvesteringen en halffabricaten; h. Hervormingoverheidsapparaat met o.a. bezuiniging met 10%; i. Onderhandelen en herschikking leningen. 3. <i>Instelling sociaal vangnet</i> Hierbij wordt voorgesteld om het sociaal vangnet als volgt samen te stellen:
--	---

	<p>a. Verhoging Algemene oudedagsvoorziening (AOV) van SRD 750 per maand, ingaande 1 november 2020;</p> <p>b. Verhoging Algemene kinderbijslag (AKB) van 50 SRD naar 75 SRD per maand, ingaande 1 november 2020;</p> <p>c. Verhoging financiële bijstand van SRD 375 naar SRD 500 per maand, ingaande 1 november 2020;</p> <p>d. Continuering fiscale heffingskorting van SRD 750 per maand tot het moment van invoering van de Belasting Toegevoegde Waarde (BTW);</p> <p>e. Ten behoeve van voedselpakketten SRD 200 miljoen per jaar beschikbaar stellen;</p> <p>f. Verschuiving van object- naar subjectsubsidie voor onder andere elektriciteit, drinkwater, kookgas en openbaar transport voor de zwakke huishoudens.</p> <p>4. <i>Uitgiftje van de overheidsobligaties</i></p>
8	<p>Probleemstelling (Beleidsprobleem/-vraag)</p> <p>Algemeen advies omtrent noodzakelijkheid, de prioriteiten en de manier waarop (voorgenomen) beleidsmaatregelen tot macro-economisch herstel, zoals opgenomen in de Nota “Beleid tot macro-economisch herstel 3^e kwartaal 2020 tot en met eind 2021” uitgevoerd kunnen worden teneinde uit de preciaire sociaal economische situatie te geraken en zodoende een duurzame economische groei in Suriname mogelijk te maken, zonder ernstige sociale gevolgen voor de samenleving.</p>

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

9	Werkwijze van de SER	<p>Ter formulering van het advies zijn drie incidentele commissies benoemd. Een commissie heeft zich gebogen over de fiscale maatregelen, een tweede commissie richtte haar aandacht op het sociaal vangnet (als onderdeel van het flankerend beleid) en een derde commissie boog zich over de maatregelen “Onderhandelen en beschikbaarheid leningen” en “Uitgifte van de overheidsobligaties”.</p> <p>De commissies hebben in de periode van 12 t/m 28 oktober 2020 intensief vergaderd zowel in commissieverband als plenair in SER verband.</p> <p>Er zijn verschillende sessies geweest met Regeringsautoriteiten waaronder de Ministers van Financiën en Planning, Natuurlijke Hulpbronnen, Sociale Zaken en Volkshuisvesting en de (fungerend) Directeur der Belastingen.</p> <p>Verder zijn diverse rapporten geraadpleegd die door de autoriteiten ter beschikking zijn gesteld.</p> <p>Het onderhavig advies zal per maatregel worden gegeven.</p>
10	Bevindingen/advies van de SER	<p>Inleiding</p> <p>Alvorens over te gaan tot bespreking van zijn bevindingen wenst de SER het volgende op te merken:</p> <p>Algemene opmerkingen</p> <p>Gezien de huidige macro-economische factoren zoals de te hoge staatsschuld, het te hoge</p>

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>begrotingstekort, de uiterst beperkte monetaire reserve, de slechte liquiditeitspositie van de Staat, de op hol geslagen inflatie, de omzettingen bij de meeste bedrijven (met alle consequenties voor het behoud van de werkgelegenheid) is het voor de SER duidelijk dat de Regering het besluit moest nemen om op korte termijn maatregelen te treffen om de economie van ons land te herstructureren en gezond te maken.</p> <p>De SER is echter van oordeel dat de sociale partners in een eerder stadium (namelijk reeds bij de formulering van de beleidsvoornemens) betrokken hadden moeten worden, vanwege het feit dat de genomen en te nemen beleidsmaatregelen niet alleen het openbaar bestuur, maar ook de werknemers en de werkgevers zullen treffen.</p> <p>In eerste instantie merkt de SER op dat het pakket aan beleidsmaatregelen aan de volgende voorwaarden dient te voldoen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het pakket aan beleidsmaatregelen dient duidelijk en vooral zo volledig mogelijk te zijn. Dat wil zeggen dat in alle documenten vanuit de optiek van de consistentie hetzelfde pakket aan beleidsmaatregelen moet voorkomen; 2. Het effect van de maatregelen moet gedegegen worden doorgetekend, niet alleen voor de kengetallen van het openbaar bestuur, maar ook voor de kengetallen die betrekking hebben op de werkers, de gepensioneerden en voor de andere personen met vaste
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>inkomens in de samenleving. En ook voor de werkgevers;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Het flankerend beleid dat de regering wenst te voeren dient ook zo volledig mogelijk te zijn en dient meer groepen te impliceren dan slechts de sociaal zwakkeren in onze samenleving; 4. De resultaten van de doorrekening van de effecten van de genomen en nog te nemen beleidsmaatregelen dienen te worden opgenomen in een evenwichtig uitvoeringsplan, teneinde te voorkomen, dat stabiele economische en sociale verhoudingen uit hun evenwicht raken, zoals bijvoorbeeld de inkomensverdeling en omzetten; 5. De verschillende beleidsmaatregelen dienen behalve op hun macro- en micro effecten bij voorkeur ook op hun sectorale en regionale effecten te kunnen worden beoordeeld. <p>Tot nu toe is niet gebleken dat de beleidsmaatregelen gericht zijn op de stimulering van de particuliere sector en hierdoor mede op de stimulering van de werkgelegenheid en tegengaan van de werkloosheid.</p> <p>In zijn algemeenheid kan opgemerkt worden dat het bij de voorgenomen fiscale maatregelen gaat om een groot aantal kostenverhogende maatregelen die naar alle waarschijnlijkheid zeer kort op elkaar zullen worden geïmplementeerd.</p> <p>De doorrekening van de effecten van deze maatregelen voor met name de werkers, het</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>bedrijfsleven en sociale groepen is daarom van fundamenteel belang.</p> <p>De SER vindt het uitermate belangrijk dat het resultaat van het doorrekenen van de effecten van de genomen en te nemen beleidsmaatregelen ook aan de SER wordt voorgelegd, zodat voorstellen met betrekking tot prioriteit en intensiteit beter kunnen worden beoordeeld en een groter draagvlak hebben.</p> <p>Bevindingen</p> <p>De SER is om advies gevraagd inzake de volgende maatregelen:</p> <p>Maatregel 1: Monetaire maatregelen.</p> <p><i>Monetaire maatregel waaronder de aanpassing van de wisselkoersen van SRD 7,52 naar het niveau tussen de SRD 14 en SRD 15 voor 1 USD.</i></p> <p>Op 22 september 2020 is de koers zoals genoteerd door de Centrale Bank van Suriname aangepast van SRD 7,52 naar SRD 14,29 voor 1 USD.</p> <p>Aangezien deze maatregel al is uitgevoerd zal de SER daar geen advies over uitbrengen. De SER wenst overigens wel op te merken dat deze maatregel behoorlijke impact heeft gehad op het besteedbaar inkomen van de gezinshuishoudingen.</p> <p>Maatregel 2: Fiscale maatregelen.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<ul style="list-style-type: none"> a. Afbouw EBS subsidie en aanpassing tarieven; b. Afbouw SWM subsidie en aanpassing tarieven; c. Aanpassing omzetbelasting bij invoer van 10% naar 12%; d. Aanpassing van royalty's bij kleinschalige goudwinning van 2.5% (moet zijn 2.75%) naar een niveau tussen de 5% en 7.5% (maar nog nader te bepalen); e. Aanpassen van grondhuurtarieven en grondconversie; f. Aanpassing exporttarieven op onder andere hout en vis; g. Herschikking van bestaande vrijstellingen op kapitaalinvesteringen en halffabricaten; h. Hervorming Overheidsapparaat met o.a. bezuiniging met 10%; i. Onderhandelen en herschikking leningen. <p>De SER heeft gemeend ook in te moeten gaan op een tweetal additionele maatregelen die niet genoemd zijn in de Adviesaanvraag maar wel door de Regering via de media zijn gecommuniceerd naar de samenleving t.w.:</p> <ul style="list-style-type: none"> j. Invoering Solidariteitsheffing; k. Invoering BTW. <p>Uitgangspunt voor de SER is geweest de Nota "Beleid tot macro-economisch herstel 3^e kwartaal</p>	
--	---	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>2020 tot en met eind 2021” van de Minister van Financiën en Planning en presentaties van de eerdergenoemde Ministers met hun staf. De SER heeft echter geen kwantitatieve informatie van het totaal plan mogen ontvangen, inclusief de impact van de voorgestelde maatregelen op het Overheidsbudget, om goed inzicht te kunnen verkrijgen in de implicaties van de door te voeren fiscale maatregelen op de huishoudens, het ondernemerschap en op de overheidshuishouding.</p> <p>Algemeen</p> <p>De SER wenst voorop te stellen dat belangrijke voorwaarden voor het succesvol implementeren van de maatregelen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Institutionele versterking van de uitvoerende en controlerende organen van de Overheid (o.a. Belastingdienst en Douane); 2. Het opzetten van controlemechanismen (met bevoegdheden tot het opleggen van sancties). <p>In dit verband wenst de SER op te merken dat bij een juiste toepassing en inning op basis van de bestaande wetgeving er al een enorm bedrag aan inkomsten voor de Staat kan worden binnengehaald (volgens de fungerend Directeur der Belastingen).</p> <p>De SER constateert dat er diverse type maatregelen zijn, t.w.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<ul style="list-style-type: none"> • Maatregelen die geen directe gevolgen hebben voor de samenleving als geheel en die redelijk snel in uitvoering kunnen worden gebracht, zoals de aanpassing van de royalties voor de kleinschalige goudwinning (maatregel d) en aanpassing van de exporttarieven voor hout en vis (maatregel f). De implementatie van deze maatregelen zou bij voorrang kunnen worden uitgevoerd. • Daarnaast zijn er maatregelen die een prijsverhogend effect zullen sorteren; hieronder vallen de maatregelen genoemd onder a, b, c, g en k. Het is raadzaam dat deze maatregelen worden geïmplementeerd na overleg met de relevante stakeholders. • Verder zijn er maatregelen die een significante impact zullen hebben op het besteedbaar inkomen van de bevolking, zoals maatregel a en k. Goede communicatie met de samenleving is hierbij van eminent belang! Hieronder zal op elk van de voorgenomen maatregelen worden ingegaan. <p>Ad a. Afbouw EBS subsidie en aanpassing tarieven</p> <p>De SER heeft kennisgenomen van de plannen van de Regering met betrekking tot de afbouw van de EBS subsidie (middels een presentatie van de Minister van NH en de Energie Autoriteit Suriname (EAS) inzake de Tarievenmethodologie en de Subsidieregeling). Echter mag afbouwen</p>
--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>van de subsidies niet automatisch leiden tot verhoging van de tarieven.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER staat achter het principe om te komen tot een juiste vaststelling van de efficiënte kosten en om die als basis te laten dienen voor het te hanteren tarief voor stroomlevering. De SER is wel van mening dat bij de vaststelling van de efficiënte kosten uitgegaan moet worden van een efficiënte bedrijfsvoering van EBS en dat inefficiënties niet meegenomen moeten worden. Een goede “doorlichting” van EBS is gewenst.</p> <p>De SER kan zich vinden in de aangegeven tariefstructuur gebaseerd op een basistarief, een verbruikstarief en een arbeidsfactortarief. De voorgestelde bedragen per tariefsoort zijn evenwel moeilijk te beoordelen voor de SER. De vaststelling van het basistarief is niet voldoende transparant.</p> <p>De SER ondersteunt het voornemen om middels een korting op het tarief een sociale ondersteuning te geven aan de “sociaal zwakkeren” in de samenleving.</p> <p>De SER heeft nota genomen van het voornemen de “korting” slechts van toepassing te laten zijn voor de 1 fase gebruikers. De SER zou er eerder de voorkeur aan geven als (naast de fase aansluiting) het verbruik als criterium gebruikt zou worden om in aanmerking te komen voor de “korting” om zodoende zuinig verbruik te stimuleren.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>Invoering van de nieuwe tariefstructuur leidt wel direct tot een grote toename van de uitgavenpost voor de huishoudens en het bedrijfsleven. Een meer geleidelijke kostenverzwaring is aan te bevelen. Een alternatief zou kunnen zijn, dat de Overheid het totaal subsidiebedrag vaststelt en dat dan de “korting” per huishouden bepaald wordt; daarbij kunnen ook bijvoorbeeld de 2 en 3 fase gebruikers betrokken worden.</p> <p>De gepresenteerde cijfers door de EAS zijn niet of niet voldoende onderbouwd en de invloed die de te treffen maatregelen zullen hebben op de huishoudens, het bedrijfsleven en de bedrijfsvoering zou vooraf moeten worden onderzocht en uitgewerkt. De Regering dient rekening te houden met het feit dat de voorgestelde verhogingen contra-productief voor het bedrijfsleven zijn, met een onlosmakelijk hieraan verbonden inkomstenderving voor de Staat op langere termijn,</p> <p><u>Advies</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De SER adviseert de Regering in haar plan voor afbouw van de subsidies op energietarieven zorg te dragen dat de impact van de maatregelen niet contraproductief worden voor het Bedrijfsleven. 2. De SER adviseert de Regering nadrukkelijk de kostprijsvorming te evalueren en alle noodzakelijke maatregelen te treffen om zodoende de kostprijs te verlagen.
--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>Ad b. Afbouw SWM subsidie en aanpassing tarieven</p> <p>De SER heeft kennisgenomen van de plannen van de N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij (SWM) met betrekking tot de voorgenomen aanpassing van de watertarieven (middels een presentatie georganiseerd door de Minister van NH en verzorgd door een team van SWM).</p> <p>De SER heeft vernomen dat de SWM geen directe subsidie ontvangt in de vorm van een periodieke bijdrage van de Overheid sinds 2014. Wel heeft de Overheid leningen afgesloten ten behoeve van kapitaalsinvesteringen van SWM. Ook is de vraag in hoeverre er door de SWM afdracht plaatsvindt van o.a. loonbelasting, inhouding op pensioen premie e.d. Er kan dus niet gesproken worden over afbouw van subsidie in de ware zin des woords. Wel is het zaak dat de SWM “gezond” gemaakt wordt.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>Bij de invoering van de beoogde tariefstructuur conform het gepresenteerde plan zal de SWM minimaal kostendekkend moeten zijn met inachtneming van de uitvoering van de voorgestelde investeringen. De SER is de mening toegedaan dat gelijktijdig invoeren van de voorgestelde tariefsaanpassingen bij EBS en SWM een te zware belasting zal vormen voor het budget van de burger. Tariefsaanpassing bij de EBS is volgens de SER urgenter en verdient prioriteit. De SER</p>
--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

beveelt daarom aan te wachten met het doorvoeren van de voorgestelde tariefsaanpassing bij SWM. De Commissie onderkent dat een tariefsaanpassing noodzakelijk is voor de continuïteit van de SWM maar deze zou voornamelijk bescheiden moeten zijn.

De SER is van mening dat een “doorlichting” van de SWM door externe deskundigen vooraf moet gaan aan doorvoering van nieuwe tarieven zodat inefficiënties worden geïdentificeerd en weggevoerd; de inefficiënties dienen ook hier niet meegenomen te worden bij de tariefvaststelling.

Advies

De gepresenteerde cijfers door de SWM zijn niet of niet voldoende onderbouwd en de invloed die de te treffen maatregelen zullen hebben op de burger, het bedrijfsleven en de bedrijfsvoering zou vooraf moeten worden onderzocht en uitgewerkt. Het advies voor de SWM is hetzelfde als wat voor de EBS geldt, nl. om nadrukkelijk de kostprijsvorming te evalueren en alle noodzakelijke maatregelen te treffen om zodoende de kostprijs te verlagen. Indien tariefsaanpassing toch nodig mocht blijken zal eerst onderzocht moeten worden welke invloed de tariefsaanpassingen zullen hebben op diverse groepen in de samenleving.

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>Ad c. Aanpassing omzetbelasting bij invoer van 10% naar 12%</p> <p>Het voornemen voor de verhoging van 2% van de omzetbelasting bij invoer is doorgecommuniceerd met de SER.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER acht verhoging van het tarief voor de omzetbelasting bij import een goede maatregel om de inkomsten voor de Overheid te vergroten maar vraagt zich af waarom voor de hoogte van 2% is gekozen. Aangezien de scenario's ontbreken kan de SER over de hoogte geen uitspraak doen. De Overheid moet zich er bewust van zijn dat deze maatregel een prijsverhogend effect zal hebben. De invoering van deze maatregel zal daarom in samenhang moeten worden bekeken met andere maatregelen die een prijsverhogend effect hebben en de koopkracht negatief beïnvloeden. De verhoging van de omzetbelasting bij invoer kan ook als instrument gebruikt worden voor het stimuleren van de lokale productie met dien verstande dat en speciaal tarief voor de inputcomponenten voor de lokale productie wordt toegepast.</p> <p><u>Advies</u></p> <p>De SER is van mening dat voor een gedegen advies de scenario's van de effecten van deze maatregel op zowel de burger als het bedrijfsleven moeten worden uitgewerkt en worden gepresenteerd aan de SER.</p>
--	--

Ad d. Aanpassing van royalties bij kleinschalige goudwinning van 2.5% (moet zijn 2.75%) naar een niveau tussen de 5 en 7.5% (maar nog nader te bepalen).

De SER is een sterke voorstander van het verhogen van de royalty's bij kleinschalige goudwinning. Met kleinschalige goudwinning wordt kennelijk bedoeld de goudwinning buiten de multinationals Newmont en IAMGold.

Overweging

Deze kleinschalige goudwinning is omvangrijk en levert relatief gezien tot nu toe een te geringe bijdrage aan de inkomsten voor de Staat .

Advies

De SER beveelt aan de royalties naar een zo hoog mogelijk niveau op te trekken, met dien verstande dat het nog aantrekkelijk blijft om het goud in Suriname aan te bieden (m.a.w. de concurrentiepositie van Suriname vooral t.o.v. onze buurlanden, moet niet verslechteren). Deze maatregel leidt niet tot een stijging van de inflatie en zal maatschappelijk een groot draagvlak hebben. Invoering van deze maatregel zou de hoogste prioriteit moeten hebben. De SER acht het noodzakelijk dat de bedrijvigheid van de kleinschalige goudwinning die meestal in de informele

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>sector plaatsvindt, wordt getransformeerd naar de formele sector.</p> <p>Ad. e. Aanpassen van grondhuurtarieven en grondconversie</p> <p>De grondhuurtarieven zijn sterk achterhaald. De SER ondersteunt het voorstel om de grondhuurtarieven op te trekken.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER heeft kennisgenomen van het document “Reglement Grondhuurvergoeding” van de Minister van Ruimtelijke Ordening en Milieu van augustus 2020 en ondersteunt in belangrijke mate de daarin beschreven plannen en voorgestelde tariefsaanpassingen voor grondhuur. De SER wenst het volgende op te merken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Overheid dient een duidelijk, transparant, effectief en efficiënt inningsstelsel op te zetten; • De landbouwrechten en productiegebieden dienen een faciliterend tarief te hebben; • Landbouw- c.q. productiegebieden dienen een heffing te krijgen welke afhankelijk is van de grondsoort (zandgronden van de Zanderij-formatie ten opzichte van de vruchtbare gronden uit de jonge- en oude kustvlakte); ook moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van nutsvoorzieningen en de bereikbaarheid via goed begaanbare
--	--

	<p>ontsluitingswegen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet in cultuur/productie zijnde arealen dienen -conform de cultuur-plicht in de beschikking- te worden teruggevoerd.
	<p><u>Advies</u></p> <p>De SER is voorstander van grondconversie. Het succes van deze maatregel zal afhangen van de hoogte van de grondhuur; bij een te laag tarief voor grondhuur is grondconversie niet aantrekkelijk.</p> <p>Ad f. Aanpassing exporttarieven op onder andere hout en vis</p> <p>De exporttarieven voor hout en vis zijn beneden de marktwaarde waardoor de Overheid veel aan inkomsten misloopt.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER heeft begrepen dat het bij export van hout niet zozeer gaat om verhoging van de exporttarieven als wel om verhoging van de grondslag die gehanteerd wordt om de waarde te bepalen. De voorgestelde maatregel zou verhoging van de grondslag inhouden.</p>

		<p><u>Advies</u></p> <p>De SER is van mening dat het aanpassen van de grondslag wenselijk is naar een niveau in de orde van grootte van de marktwaarde.</p> <p>Zowel voor de hout- als de vissector geldt dat de exportbelasting niet in die mate moet worden verhoogd dat de concurrentiepositie zodanig verslechtert dat de export hiervan in gevaar wordt gebracht.</p> <p>Ad g. Herschikking van bestaande vrijstellingen op kapitaalinvesteringen en halffabricaten</p> <p>De Overheid wil voorkomen dat er oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de fiscale faciliteiten t.b.v. het bedrijfsleven en wenst een herschikking op de bestaande vrijstellingen om haar inkomsten zoveel mogelijk veilig te stellen.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER onderkent dat vrijstelling op kapitaalinvesteringen en halffabricaten niet altijd op een juiste wijze is geschied en dat herschikking kan bijdragen tot toename van inkomsten voor de Staat.</p>
--	--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>De SER wenst de volgende kanttekeningen te plaatsen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een samenwerking met het bedrijfsleven t.a.v. het toekennen van investeringsfaciliteiten (kapitaalinvestering) is aan te bevelen. Een bedrijfslevenorganisatie kan beter beoordelen of het gaat om een kapitaalinvestering t.b.v. het bedrijf of dat het een ander karakter heeft. 2. Het zou goed zijn als er één (1) vast tarief voor de hoogte van de vrijstelling bij investeringsfaciliteiten wordt gehanteerd; bijvoorbeeld 75% vrijstelling op de invoerrechten. Een ambtenaar moet niet de mogelijkheid hebben om de hoogte van de vrijstelling eigendunkelijk te bepalen. Dit werkt corruptie in de hand. 3. Bij de herschikking van bestaande vrijstellingen op verpakking en halffabricaten (grondstoffenbesluit) zou rekening kunnen worden gehouden met productiecijfers en belastingafdracht van het bedrijf. <p>Er zou overwogen kunnen worden om de mogelijkheid te creëren dat Micro, Klein en Middel Ondernemingen (MKMO) samen optrekken (clusteren) voor het verkrijgen van vrijstellingen ter stimulering van de MKMO sector.</p> <p>Op dit moment kunnen deze vrijstellingen alleen aan één bedrijf worden toegekend. Voordelig inkopen kan alleen bij grote volumes. Een doorsnee Surinaamse MKMO is vaak niet in staat deze volumes in te kopen.</p>
--	---

		<p><u>Advies</u></p> <p>De SER beveelt aan institutionele versterking vanuit de Overheid bij de herschikking van de vrijstellingen met als doelen het zuiveren van de registraties maar ook het faciliteren/motiveren van het bedrijfsleven om beter tot ontwikkeling te komen.</p> <p>Ad h. Hervorming Overheidsapparaat met o.a. bezuiniging met 10%</p> <p>Met betrekking tot deze maatregel wenst de SER het volgende op te merken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De SER is de mening toegedaan dat de Regering de Nationale Begroting goed moet doorlichten. De overheidsuitgaven moeten flink naar beneden. De begroting van 2021 heeft te veel lucht als gelet wordt op een realisatiepercentage van rond de 30% per ministerie de afgelopen jaren. 2. De SER is de mening toegedaan dat de Regering niet de weg van de minste weerstand moet kiezen. Wanneer gekeken wordt naar voorstellen die voornamelijk afgewenteld worden op burgers, ontstaat de indruk dat een kritische kijk van de Overheid t.a.v. soberheid van gedrag en faciliteiten van dragers in politieke functies, ontbreekt. De kans is niet benut om bij de voorbereidingen van de nieuwe begroting het mes erin te zetten! De kosten van de publieke sector moeten omlaag! De Public Sector Reform moet prioriteit krijgen.
--	--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p><u>Advies</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • De SER verwacht alsnog van de Regering dat zij komt met gerichte bezuinigingstargets per ministerie. Een target van 25% bezuiniging in twee jaar (t.o.v. 2020) op de begroting kan een goed uitgangspunt zijn. Dat kan door gericht naar bepaalde kostensoorten en kostenplaatsen te kijken. Te denken valt hierbij aan bezuinigingen op:<ul style="list-style-type: none"> a) Telefoonkosten; b) Benzine gebruik; c) Dienstreizen; d) Huren van panden; e) Daggelden; f) Personeel (60-Plusers, spookambtenaren); g) Beveiliging en kosten volgauto's; h) Overuren van ambtenaren. • De Personeelsstop dient stringenter gehandhaafd te worden. • Bewaking en schoonmaak zou uitbesteed kunnen worden. • Per ministerie moet strakker worden gekeken naar formatieplannen en de
--	--	--

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p>bezettingsschema's per ministerie (zijn de personele formaties echt nodig voor het type werk en acties die moeten plaatsvinden?)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de kostenbesparingen bij de verschillende ministeries, dient ook gekeken te worden naar de verhoging van tarieven van producten en diensten die overheidsloketten leveren aan burgers en instanties. <p>Ad i. Onderhandelen en herschikking leningen</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De staatsschuld bedraagt per juli 2020 ca. SRD 44 miljard (gebaseerd op de koers van SRD 14,29 voor USD 1), waarvan SRD 15 miljard binnenlandse schuld betreft en SRD 29 miljard buitenlandse schuld (bron: Presentatie Minister van Financiën d.d. 25 september 2020). De betalingsverplichting voor rente en aflossing van leningen voor 2021 bedraagt ca. SRD 7,55 miljard, hetgeen meer is dan de cash instromen van de Overheid (geschat op SRD 7,46 miljard) indien er geen maatregelen worden genomen. Het is duidelijk dat herschikken van de aangegane leningen noodzakelijk is ten einde de jaarlijkse lasten van aflossingen en rentebetalingen terug te brengen naar een aanvaardbaar niveau, zodat de Overheid genoeg ruimte heeft voor haar budgettair noodzakelijke uitgaven.</p>
--	--	--

	<p><i>Conclusie:</i></p> <p>De SER ondersteunt het voornemen van de Regering te onderhandelen met schuldeisers voor het beschikbaar maken van aangepaste leningen. (NB. Onder beschikking wordt hierbij verstaan het afspreken van gunstigere condities met betrekking tot rente, looptijd en onderpand.)</p> <p><u>Advies</u></p> <p>Om te komen tot een gedegen advies heeft de SER meer informatie nodig over de beleidsvoornemens met betrekking tot de beschikking, o.a. met betrekking tot prioritering en de tijdslijn.</p> <p>Ad j. Invoering Solidariteitsheffing</p> <p>De solidariteitsheffing zal geschieden middels het toevoegen van een extra belastingschijf bij een inkomen boven SRD 150.000 per jaar en wel met een tarief van 48%. Volgens bekomen inlichtingen van de (fungerend) Directeur der Belastingen staat de invoering van de solidariteitsheffing los van het aanpassen van de schijven voor de lagere inkomens.</p> <p><u>Overweging</u></p> <p>De SER onderkent dat de solidariteitsheffing een middel kan zijn om op korte termijn inkomsten voor de Staat binnen te krijgen.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

Advies

De SER beveelt aan de aanpassing van de belastingschijven voor de lagere inkomens gelijktijdig te doen geschieden met de invoering van de solidariteitsheffing.

De solidariteitsheffing moet uiteraard van tijdelijke aard zijn.

Ad k. Invoering BTW

De SER is voorstander van de invoering van BTW, waarbij de inkomstenbelasting aanzienlijk wordt verlaagd. Uiteraard is een gedegen onderzoek vooraf noodzakelijk.

Er zijn al heel wat adviezen omtrent de BTW uitgebracht en het is zaak dat zo snel mogelijk wordt overgegaan tot de invoering van BTW.

Maatregel 3: Instelling Sociaal Vangnet.

Door de Regering zijn er vooralsnog een zestal maatregelen voorgesteld waaruit het sociaal vangnet zal bestaan:

- a. Verhoging van de AOV van SRD 525,- naar SRD 750,- per maand, ingaande 1 November 2020;
- b. Verhoging AKB van SRD 50,- naar SRD 75,- per maand, ingaande 1 November 2020;
- c. Verhoging financiële bijstand van SRD 375,- naar SRD 500,- per maand ingaande 1 November 2020;
- d. Continuering fiscale heffingskorting van SRD 750,- per maand tot het moment van invoering van de BTW;
- e. Verschaffen van voedselpakketten;
- f. Verschuiving van object- naar subjectsubsidie voor onder andere elektriciteit, drinkwater, kookgas en openbaar transport voor zwakke huishoudens.

Uitgangspunt voor de SER is een burgervriendelijke implementatie van de voorgenomen maatregelen ten aanzien van het uitvoeren van een aantal voorzieningen ter ondersteuning van met name de zwakke huishoudens. De SER is de mening toegedaan dat de maatregelen naar de huishoudens en de ondernemers toe gedoseerd moeten worden uitgevoerd om sociale eruptie en

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p>ontmoediging van ondernemerschap te voorkomen. Er zal zorgvuldig moeten worden gelet op de volgorde van maatregelen.</p> <p><i>Algemeen</i></p> <p>De maatregelen die de Regering voornemens is te treffen om het macro economisch evenwicht te herstellen hebben betrekking op de doelgroep die onder de noemer van “zwakke huishoudens” kan worden gecategoriseerd. Het begrip zwakke huishoudens is echter niet eenduidig gedefinieerd blijkens de gesprekken die zijn gevoerd met de verschillende instanties. Het is onduidelijk welke criteria de Regering hanteert om de kenmerken van deze doelgroep te beschrijven.</p> <p>Belangrijke begrippen zoals armoedegrens en minimum uurloon zijn tijdens de beschouwing van de zwakke huishoudens genoemd. De vraag daarbij gesteld is, hoe deze begrippen passen in het pakket van maatregelen aan zwakke huishoudens. Worden überhaupt kleine ondernemers en zelfstandigen zonder personeel (zogenaamde zzp'ers) onder de huidige omstandigheden ook gerekend tot voornoemde huishoudens? Of moeten we voorgaande doelgroep meer zien als een aparte doelgroep? Er is nu, volgens het Ministerie van SoZaVo een interdepartementale commissie ingesteld die zich over bovenstaand vraagstuk buigt.</p>
--	--	---

	<p>Onderstaand worden concrete aandachtspunten t.a.v. de verschillende te nemen maatregelen gedeeld.</p> <p>Ad a. Verhoging van de AOV van SRD 525,- naar SRD 750,- per ingaande 1 november 2020</p> <p>1. <i>Verhoging</i>; De AOV-uitkering is verankerd in de wet AOV. De voorgenomen verhoging is een nominale van 43% en is ogenschijnlijk hoog. In USD uitgedrukt, is er een achteruitgang van 26%. De maatregel is desalniettemin noodzakelijk en de hoogte is mogelijk bepaald door de beperkte ruimte die de Regering heeft. De AOV- gerechtigden zijn over het algemeen niet economisch actief. Nochtans hebben zij een huishouden te draaien. De vraag is of zij ook kunnen worden gerekend tot de categorie zwakke huishoudens.</p> <p>De SER vraagt zich af op basis van welke uitgangspunten de hoogte van de verhoging is bepaald. De doelgroep AOV-gerechtigden is groeiende. Wij adviseren een budgetonderzoek te laten verrichten om na te gaan waaraan deze doelgroep zijn inkomen besteedt. SRD 750 is naar onze mening niet toereikend om de maand door te komen. Additionele subjectsubsidie is ook nodig op: vervoerkosten, benzinekosten en voedselbonnen voor basisgoederen.</p> <p>De Regering voert nu zowel multilaterale als bilaterale gesprekken voor de technische en</p>
--	--

	<p>financiële ondersteuning in de uitvoering van het sociaal vangnet. Is er een berekening gemaakt om hoeveel personen het gaat en voor welk bedrag?</p> <p>2. <i>Per ingaande 1 november 2020</i>; Wij vragen ons af hoe realistisch deze datum nog is? De vraag is of de meerkosten reeds gealloceerd zijn door het Ministerie van Financiën en Planning.</p> <p>Senioren burgers zijn normaliter de groep die het zwaars getroffen wordt. Het is belangrijk dat niet slechts financiële verhogingen worden toegekend maar dat ook naar het algemeen welzijn van deze burgers wordt gekeken. AOV zou ook in samenhang moeten worden bekeken met pensioenuitkeringen.</p> <p>Ad b. Verhoging Algemene Kinderbijslag</p> <p>Een belangrijke kanttekening bij deze maatregel is dat deze bijslag in belangrijke mate niet wordt aangewend als waarvoor hij bestemd is. Ook deze sociale uitkering is bij wet verankerd. Helaas is in de wet de bestemming niet expliciet verwoord. Vandaar dat dit als zorgpunt wordt genoemd door de Minister van SoZaVo (Het gaat om een gedragsverandering zegt laatstgenoemde).</p> <p>De SER merkt op dat de verhoging ogenschijnlijk aanzienlijk is en niet af te leiden is uit een norm. Ook hier geldt dat de hoogte waarschijnlijk is gebaseerd op de beschikbare financiële ruimte. Om hoeveel burgers gaat het en voor welk bedrag?</p>
--	--

Vanwege de Covid-19 pandemie zal onderwijs op afstand een grotere rol spelen dan in het verleden. Het is aan te bevelen dat er voorzieningen komen voor het kunnen volgen van onderwijs op afstand. Ondersteuning (met o.a. computers, internetvoorzieningen) van zwakke huishoudens is meer dan op zijn plaats.

Naast leerlingen op LO- en VOJ-niveau zullen ook studenten op VOS, HBO en universitair niveau ondersteuning moeten ontvangen. De SER vraagt aandacht voor de situatie dat de NOB geen leningen meer verschaft vanwege het ontbreken van fondsen en dat lokale studiebeurzen reeds geruime tijd zijn afgeschaft.

Ad c. Financiële bijstand aan zwakke huishoudens

1. Zoals eerder gesteld centreerde de discussie zich over de definitie van zwakke huishoudens omdat deze de kern vormen van de doelgroep. De hoogte van de bijstand is niet af te leiden van een standaard. De SER pleit voor het ontwikkelen van een sociale door de overheid geaccepteerd en erkend monitoringsysteem per wijk, waarbij de criteria duidelijk worden wie nu vallen onder zwakke huishoudens. Deze doelgroep moet zichtbaar worden gemaakt. De SER adviseert op maat een ondersteuningspakket te ontwikkelen. Voorgesteld wordt RR en DR leden, SOZAVO wijkkantoren, buurt- en/of kerkorganisaties te betrekken.

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p>2. De SER vindt dat criteria en controle op de sociale bijstand niet volledig transparant zijn. De toekenning van financiële bijstand dient objectief plaats te vinden. Ook bij deze groep is het efficiënter om niet steeds een verhoging door te voeren maar voorzieningen te treffen zodat de doelgroep beter in haar behoeften kan voorzien {zie het programma Decent Work Country Program (DWCP-2)}.</p> <p>Ad d. Continuering fiscale heffingskorting van SRD 750,- per maand tot het moment van invoering van de BTW.</p> <p>De SER acht het continueren van deze koopkracht versterkende maatregel een goede zaak doch zij mist cijfers en data om deze maatregel goed te kunnen beoordelen.</p> <p>Ad e. Voedselpakketten</p> <p>De tot nu toe gebruikte methoden van distributie van pakketten zijn achterhaald, mensonterend en in strijd met de Covid-19 protocollen. Het apparaat moet gebruik maken van het gedecentraliseerd bestuur voor een betere registratie en distributie. In de context van duurzaamheid wordt deze methode niet als het beste alternatief beschouwd. Wat zijn de grootste uitdagingen om direct te starten met voedselbonnen waarbij de persoon voor een bepaald bedrag zelf de keuze van de aan te schaffen basisgoederen kan bepalen?</p>
--	--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

Ad f. Verschuiving van object- naar subjectsubsidie voor onder andere elektriciteit, drinkwater, kookgas en openbaar transport voor zwakke huishoudens.

De SER is grote voorstander van het verschuiven van de objectsubsidie naar subjectsubsidie. Eerder is al gewezen op de randvoorwaarden die hierbij zouden moeten gelden.

De SER wil desalniettemin wijzen op de fraudegevoeligheid van een dergelijke maatregel. Onze overheid staat niet bekend om transparante registratie van burgers die subjectsubsidie nodig hebben.

Overweging

Ten aanzien van bovenstaande maatregelen vraagt de SER nadrukkelijk aan de Regering om flankerend beleid te ontwikkelen waarbij de rol van de ondernemer ook moet worden meegenomen. Verder dienen meegenomen te worden herstructureringsprocessen van een sociaal vangnet voor sociaal zwakkeren, evaluatie van sociale wetten, om- en bijscholing van landsdienaren en overige werkenden en het verschaffen van faciliteiten die gewenst zijn in verband met distance learning van scholieren en studenten. Vooral wat het laatste betreft zijn er juist diepte-investeringen nodig voor,— de beschikbaarheid van bandbreedte en goede en betrouwbaar functionerende internetverbindingen in scholen, kantoren en huizen. Ondersteuning

en faciliteren van de kleine ondernemer in het bijzonder en het bedrijfsleven in het algemeen, is nodig om de uitdagingen die deze maatregelen zeker ook op het bedrijfsleven zullen hebben, te kunnen overbruggen c.q. te overleven.

Conclusie

De maatregelen die bedoeld zijn als sociaal vangnet zijn naar onze indrukken noodzakelijk vanwege de ingrijpende monetaire en fiscale maatregelen die getroffen zullen worden, evenwel zijn de bedragen die genoemd zijn bescheiden en wellicht nu al achterhaald, gelet op recente prijsstijgingen van goederen en diensten.

Advies

1. Er dient een duidelijke definitie te zijn van het begrip zwakke huishoudens. Er moeten heldere en transparante criteria worden vastgesteld en bekend gemaakt om degenen die binnen het sociaal vangnet vallen te kunnen monitoren. Het aantal zwakke huishoudens mag niet groter worden na invoering van de monetaire en fiscale maatregelen. Het is aan te bevelen om rond het begrip zwakke huishoudens specifieke doelgroepen (gepensioneerden, personen met een beperking, alleenstaande moeders, studenten, daklozen, etc.) aan toe te voegen.

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p>2. Er moet coherentie zijn in de samenwerking tussen de verschillende ministeries en publieke overheidsorganen die betrokken zijn bij de in te voeren maatregelen. Er moet op toegezien worden dat de organen en instanties niet in 'silos' werken, maar afstemming plegen m.b.t. onder andere de indicatoren die worden gebruikt voor zwakke huishoudens. Flankerend beleid kan alleen succes hebben als deze integraal wordt uitgevoerd. We denken dat dit alleen kan slagen als er een hulpstructuur komt, Projectmanagementsupport Unit, die de zaak superviseert, uitvoert en monitort.</p> <p>3. Specialistische Interdepartementale commissies in het leven roepen, maar ook het uitzetten van onderzoekopdrachten aan de Universiteit om concrete vragen te beantwoorden als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke armoedegrens te gebruiken en daarna met een bepaalde regelmaat de armoedegrens vast te stellen en te publiceren • Welke criteria te hanteren voor het toekennen van een Bazo kaart • Het opnieuw vaststellen, regelmatig evalueren en publiceren van minimumlonen • Criteria ontwikkelen voor het toekennen van voedselpakketten/voedselbonnen en structureel werken aan instrumenten om degene die voedselpakketten ontvangen niet meer afhankelijk te houden (stimulering van zelfredzaamheid). <p>4. De SER mist voorzieningen voor de doelgroep studenten aan de universiteit en hoger</p>
--	--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

	<p>beroepsopleidingen die aanzienlijke bedragen moeten opbrengen voor inschrijf- en college gelden. Daarnaast zijn deze studenten ook getroffen door de wereldwijde gezondheidscrisis en zijn gedwongen om visueel onderwijs te volgen, waarvoor ze internetverbinding nodig hebben. In dit geval hebben alle betrokkenen in het primair, secundair en tertiair onderwijs betaalbare internet faciliteiten nodig. We stellen voor via een gericht Project ICT Investmentplan laptops aan te schaffen en te distribueren (tegen aanvaardbare prijzen).</p> <p>5. Geadviseerd wordt een systeem in te voeren waarbij periodiek (maandelijks of per kwartaal) de ontwikkeling van de invloed van de prijzen op de genomen maatregelen kan worden gevolgd. De prijsstijgingen in de winkels zijn een grote zorg voor burgers. De prijscontrole dienst (de Economische Controle Dienst) van het Ministerie van Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologie en Innovatie moet beter haar taak oppakken en institutioneel worden versterkt.</p> <p>6. De SER beveelt aan dat er een evaluatie komt van de sociale wetten (wet op minimumloon, wet algemeen pensioen en wet basiszorgverzekering).</p> <p>7. Een goed communicatieplan is noodzakelijk (toegesplitst naar doelgroepen en media-mix) om de voorgenomen en in werking zijnde maatregelen van de regering uit te leggen.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1° Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: socialeconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

Maatregel 4: Uitgifte van Overheidsobligaties

De Minister van Financiën en Planning heeft aangegeven dat de “Concept Prospectus Staatsobligaties” die nu in omloop is, de eerste gedachten omtrent de uitgifte van een Overheidsobligatie betreffen en dat juridische screening nog moet plaatsvinden. Ook de nodige becijferingen over de te verwachten resultaten, een verantwoording van de keuze van de looptijd en scenario’s middels een tijdsplan voor de terugbetaling op basis van opbrengsten uit de aardoliesector, ontbreken. De SER zal dan ook slechts ingaan op de gedachtevorming en niet op de “concept” prospectus als zodanig.

Overweging

De Overheid wil een Staatsobligatie uitgeven van USD 400 miljoen met een looptijd van 7 jaar en een rentepercentage van 5% p.a. De obligatie luidt in USD, maar de storting kan behalve in USD ook geschieden in SRD of Euro’s. De doelgroepen zijn ingezetenen en de Surinaamse diaspora in het buitenland. De Minister geeft als doel voor de lening aan:

1. Het afkomen van de overliquiditeit in SRD (hetgeen een gunstig effect voor het stabiliseren van de koers moet hebben).
2. Het binnenhalen van USD (en Euro’s) en SRD om met name binnenlandse schulden (o.a.

	<p>aan het bankwezen } te voldoen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Het bieden van een waardevaste belegging (in USD) tegen een aantrekkelijke rente. 4. Het aanwenden voor budgettaire doeleinden (secundair doel). 5. Het financieren van kapitaalinvesteringen <p>De SER is van mening dat een obligatielening een goed instrument kan zijn om een aantal gestelde doelen te bereiken, met name die genoemd in de punten 1, 2, 3 en 5. Aanwending voor het onder punt 4 gestelde acht de SER niet raadzaam. Een punt van zorg voor de SER is dat de Overheidsobligatie kan leiden tot verhoging van het schuldenobligo indien het niet wordt aangewend voor aflossing van schulden.</p> <p>De Minister heeft aangegeven dat de (aangepaste) Wet op de Staatsschuld de Staat wel de ruimte geeft om de Obligatielening aan te gaan. De Obligatielening brengt een renteverplichting met zich mee, hetgeen een extra last legt op de jaarlijkse uitgaven. Indien de obligatielening wordt aangewend ter aflossing van bestaande schulden, zal deze last gecompenseerd worden door het wegvallen van de rente op de afgeloste schulden.</p> <p>De SER kan in dit stadium geen uitspraak doen over de voorgenomen hoogte van de obligatielening; daarvoor is de verschaft informatie te summier.</p>
--	---

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

De Obligatielening zal na 7 jaren in één keer terugbetaald worden uit de verwachte verdiensten uit de oliesector. De SER vindt dat goed gekeken moet worden naar de verwachte “verdiensten” omdat er meerdere plannen zijn voor de aanwending van de “verdiensten” uit de oliesector. Bovendien kun je deze niet als dekking beloven als de feasibility studies nog niet zijn afgerond.

De SER wenst de Overheid mee te geven dat in zijn algemeenheid gesteld kan worden dat een obligatielening pas kans van slagen heeft als er voldoende vertrouwen is dat de uitgever van de obligatielening op duurzame wijze aan zijn verplichtingen kan voldoen (wat rente en aflossing betreft). Onze internationale rating (in de C-categorie) is geen goede notering voor het uitstralen van vertrouwen.

Advies:

De SER ondersteunt het idee van de uitgifte van een Overheidsobligatielening mits deze wordt aangewend voor het aflossen van minder gunstige leningen of kapitaalinvesteringen ter verhoging van de productie. Voorwaarde voor het welslagen van de lening is een goede marketingcampagne onder de doelgroepen. Desalniettemin kan de SER pas goed beoordelen wanneer de prospectus nader is uitgewerkt. De SER ziet t.z.t. graag een verslag tegemoet van een onderzoek naar de

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
Email: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com mobile +597 8886848

		<p>appetijt voor zo'n obligatielening. Aanbevolen wordt om de ervaringen bij eerder uitgegeven obligatieleningen hierbij mee te nemen.</p> <p>De SER is bereid de Regering nader van advies te dienen over deze maatregel en ziet de "finale" versie van de prospectus "5%-Staatsobligatie 2020-2027 luidende in US-dollar" tegemoet nog voordat tot definitieve uitgifte wordt overgegaan.</p>
		<p>Algemeen advies</p> <p>De SER merkt ten overvloede op dat flankerend beleid noodzakelijk is, waarbij gedacht wordt aan voorzieningen, steun en speciale noodfondsen voor micro, kleine- en middelgrote ondernemers en voor sociaal zwakkeren en wenst verder op te merken dat ook de tariefstructuur van TELESUR meegenomen moet worden in de beoordeling van het tegemoetkomen van sociaal zwakkeren.</p> <p><i>Voor alle maatregelen geldt: reken die door, presenteer de impactanalyse (binnen de context van het integraal plan) en pleeg overleg met de sociale partners bij de uitvoering.</i></p> <p>Communiceer, temporeiseer en spreid de maatregelen!</p>

